

Sygn. akt: III U 486/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Załęska-Bartkowiak
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Małgorzata Bednarek

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2013 r. w Ostrołęce

sprawy z odwołania F. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania F. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 31.01.2013r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje F. R. prawo do emerytury począwszy od dnia 01.01.2013r.
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31.01.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił F. R. prawa do emerytury.

F. R. wniósł odwołanie od tej decyzji. Stwierdził, że przez sporny okres pracował jako zbrojarz.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że F. R. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, o których mowa w art.184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż pomimo osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego 60 lat i legitymowania się ponad 25-letnim ogólnym stażem pracy, nie posiada wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

w dniu 25.01.2013r. F. R. złożył w Oddziale ZUS wniosek o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Po rozpoznaniu tego wniosku ZUS stwierdził, że legitymuje się on łącznym stażem pracy w wymiarze 26 lat, 4 miesięcy i 4 dni. Natomiast pracę w szczególnych warunkach ZUS uznał w rozmiarze 4 lata, 11 miesięcy i 18 dni. Były to następujące okresy: od dnia 31.07.1978r. do dnia 28.06.1979r. (k.21 a.e.) i od dnia 03.09.1984r. do dnia 31.05.1988r. (k.22 a.e.) w Zespole Elektrowni w O.. Jest to odpowiednio: 10 miesięcy i 29 dni oraz 3 lata, 8 miesięcy i 28 dni. Nadto ZUS uznał okres od dnia 10.09.1998r. do dnia 31.12.1998r. (k.28 a.e.) w MR R. (3 miesiące i 21 dni).

F. R. urodził się dnia (...) Zatem podstawą ubiegania się przez niego o prawo do emerytury jest **art. 184** ustawy **o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń** (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.) w zw. z **§4** rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. **w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze** (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z tymi przepisami prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 31.12.1948r., jeżeli:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,
- w dniu 01.01.1999r. udowodnił 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się do rozstrzygnięcia, czy odwołujący zgromadził 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Sąd w niniejszym postępowaniu analizował, czy zachodzą podstawy do zaliczenia odwołującemu jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) oraz w (...) Przedsiębiorstwie (...).

W (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) F. R. pracował od dnia 01.06.1988r. do dnia 30.07.1988r. ZUS nie zaliczył tego okresu do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach z uwagi na brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Na okoliczność tej pracy odwołujący złożył do ZUS świadectwo pracy z dnia 21.07.1988r., z którego wynika, że był tam zatrudniony na stanowisku zbrojarza. Nadto Sąd pozyskał dokumenty znajdujące się w aktach osobowych odwołującego z tego okresu (k.9 a.s.). Z dokumentów tych wynika, że odwołujący ubiegał się o przyjęcie go do tego przedsiębiorstwa na stanowisko betoniarz-zbrojarz (k.11 a.o.). Złożył zaświadczenie lekarskie, z którego wynikało, że jest zdolny do wykonywania pracy na stanowisku betoniarz-zbrojarz (k.8 a.o.). Zawarto z nim umowę o pracę od dnia 01.06.1988r. i powierzono mu stanowisko zbrojarza. W oświadczeniu z dnia 01.06.1988r. składanym podczas zatrudnienia odwołujący został określony mianem „betoniarz-zbrojarz” (k.15,16,17 a.o.). Następnie już dnia 21.07.1988r., a więc przed rozwiązaniem umowy o pracę, wydano mu świadectwo pracy, w którym jako ostatnie stanowisko pracy wymieniono „zbrojarz” (k.1 a.o.). Nadto w dokumentach znajdujących się w aktach osobowych z zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) (k.10 a.o., str.1v) – w kwestionariuszu osobowym, F. R. wpisał, że w Kablobetonie pracował na stanowisku zbrojarza.

Odwołujący, zeznając w charakterze strony, stwierdził, że w (...) pracował tylko jako zbrojarz (k.15).

Sąd uznał, że zachodzą podstawy do zaliczenia tego okresu do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wynika jednoznacznie, że odwołujący pracował w tym okresie na stanowisku zbrojarza-betoniarza, przy czym skoro w umowie o pracę i świadectwie pracy wskazano jedynie stanowisko zbrojarza oraz mając na uwadze przekonanie odwołującego, że pracował jedynie jako zbrojarz – należy zakładać, że wykonywał więcej prac zbrojarskich aniżeli betoniarskich. W ocenie Sądu łączenie stanowiska zbrojarza ze stanowiskiem betoniarza nie odbiera odwołującemu możliwości zaliczenia tego okresu do pracy wykonywanej

w szczególnych warunkach. Należy bowiem zwrócić uwagę, że w powoływanym powyżej rozporządzeniu z dnia 07.02.1983r. praca zbrojarza i betoniarza wymienione są łącznie w wykazie A, dziale V poz.4. Zdaniem Sądu oznacza to, że szkodliwość obu tych prac dla zdrowia została zakwalifikowana na podobnym poziomie, uznano, że wynikają z tych prac podobne szkodliwe czynniki.

Analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27.01.2012r. (II UK 103/11), stwierdzając, że pracownik, który u jednego pracodawcy w tym samym czasie (okresie) wykonywał różne rodzaje pracy w szczególnych warunkach (wymienione w załączniku do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - wykaz A), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie powinien być pozbawiony uprawnienia do zaliczenia tego okresu do zatrudnienia w szczególnych warunkach wymaganego do wcześniejszej emerytury. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że wysiłek przy takiej pracy nie jest mniejszy niż przy pracy tylko jednego rodzaju w szczególnych warunkach.

Wobec powyższego zdaniem Sądu zachodzą podstawy do zaliczenia tego okresu do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Jest to okres wynoszący 2 miesiące.

Kolejnym okresem analizowanym przez Sąd, jest praca F. R. w (...) Przedsiębiorstwie (...).

ZUS odmówił odwołującemu uznania jego pracy jako pracy w szczególnych warunkach w (...)S. z powodu tego, że za niektóre okresy odwołujący nie złożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, a za te okresy, za które złożył takie świadectwa – ponieważ widniały na nich podwójne stanowiska: betoniarz-zbrojarz, co zdaniem organu rentowego dyskwalifikowało możliwość zaliczenia tego okresu.

Sąd analizował zatem dokumenty pod kątem tego, w jakich okresach odwołujący świadczył tam pracę oraz na jakim stanowisku.

Z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych (k.10 a.s.) wynika, że F. R. został przyjęty dnia 08.08.1988r. na stanowisko zbrojarza. W następnych dokumentach odwołujący określany jest także jedynie mianem „zbrojarza” (k.2,3,6-8 a.o.). Następnie od dnia 15.02.1990r. został przeniesiony z jednostki macierzystej pracodawcy do innej jednostki podległej temu samemu pracodawcy tj. do pracy w (...). W karcie przeniesienia także określony jest jako „zbrojarz”. (k.12 a.o.). Następnie na skutek zmian reorganizacyjnych pracodawcy, wyjazdy eksportowe odbywały się w ramach innego pracodawcy. Wobec powyższego od dnia 04.03.1992r. F. R. przebywał u swego pracodawcy tj. Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w O. na urlopie bezpłatnym (k.14 a.o.), aby od dnia 05.03.1992r. zawrzeć umowę o pracę z (...) Przedsiębiorstwem (...) w W. i wyjechać na budowę eksportową do (...). Był tam zatrudniony na stanowisku zbrojarza (k.15v a.o.). Z aneksów dotyczących pracy eksportowej także wynika, że odwołujący przez cały czas był zbrojarzem (k.18-25 a.o.). Praca na budowie eksportowej trwała do dnia 15.12.1995r., co wynika ze świadectwa pracy z dnia 25.07.2001r. złożonego do ZUS (akta kap.pocz.). Następnie odwołujący powrócił do swej macierzystej jednostki w kraju, przy czym w okresie od dnia 16.12.1995r. do dnia 31.12.1995r. przebywał na urlopie bezpłatnym, co wynika z Rp-7 z dnia 12.08.2005r. złożonego do ZUS (akta kap.pocz.). W okresie od dnia 01.01.1996r. do dnia 28.05.1997r. F. R. pracował jako zbrojarz, co wynika ze świadectwa pracy z dnia 16.05.1997r. złożonego do ZUS (akta kap.pocz.). W tym czasie ponownie wyjechał do Republiki Czeskiej w ramach (...) S.A. w W. i w okresie od dnia 19.05.1997r. do dnia 31.08.1998r. pracował jako zbrojarz, co wynika ze świadectwa pracy z dnia 31.08.1998r. złożonego do ZUS (akta kap.pocz.).

Ponadto Sąd dysponował także kartami wynagrodzeń za lata 1988-1991. Na wszystkich odwołujący określany jest jako zbrojarz. Jedynie na karcie za 1990r. jest zapis w nagłówku, że w okresie 16.02.1990r.-31.08.1990r. odwołujący był betoniarzem-zbrojarzem (k.32 a.o.), na karcie za 1991r., wskazany jest okres od 16.02.1990r. do 28.02.1991r. betoniarz-zbrojarz (k.33 a.o.) i na następnej karcie także dotyczącej 1991r., wskazany jest okres od 16.02.1990r. do 30.05.1991r. betoniarz-zbrojarz (k.34 a.o.).

Z zeznań odwołującego złożonych w charakterze strony, wynika że przez cały okres swego zatrudnienia w (...)S., zarówno w kraju jak i za granicą – pracował tylko jako zbrojarz.

Na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach osobowych oraz złożonych do ZUS, Sąd uznał, że odwołujący świadczył pracę jako zbrojarz. Jedyne to stanowisko wynika z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych F. R.. Natomiast w okresie od 16.02.1990r. do 30.05.1991r. odwołujący świadczył pracę w ramach wyjazdu do (...) i z dokumentów także wynika, że był tam delegowany jako zbrojarz. Oprócz zapisu na kartach wynagrodzeń, nie ma innego śladu w dokumentacji, aby świadczył pracę jako betoniarz-zbrojarz. Ponieważ jednak karty wynagrodzeń były prowadzone na bieżąco, należy zakładać, że odzwierciedlają rzeczywiste stanowisko pracy odwołującego w tym okresie. Jednak w ocenie Sądu okoliczność, że odwołujący łączył obowiązki zbrojarza z obowiązkami betoniarza, nie odbiera możliwości zaliczenia tego okresu do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach z analogicznych przyczyn, jakie wskazane były przy pracy w Kablobetonie.

Tym samym Sąd uznał, że zachodzą podstawy do zaliczenia następujących okresów podczas pracy w (...)S.: od dnia 08.08.1988r. do dnia 03.03.1992r. (3 lata, 6 miesięcy i 27 dni), od dnia 05.03.1992r. do dnia 15.12.1995r. (3 lata, 9 miesięcy i 11 dni) oraz od dnia 01.01.1996r. do dnia 31.08.1998r. (2 lata i 8 miesięcy). Łącznie Sąd uznał z tego okresu: **10 lat i 8 dni**. Sąd nie zaliczył jedynie okresów urlopów bezpłatnych.

Natomiast Sąd zaliczył okresy pobierania zasiłku chorobowego: od dnia 24.11.1996r. do dnia 20.01.1997r. Sąd uznał bowiem, że brak jest podstaw do wyłączenia ze wskazanych powyżej okresów – tych okresów, za które F. R. po dniu 14.11.1991r. pobierał wynagrodzenie z tytułu niezdolności do pracy lub pobierał zasiłki chorobowe, a które przypadły w okresie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. W przekonaniu Sądu należy zaliczyć je do okresów pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Sąd kierował się w tym zakresie wykładnią art.184 w/w ustawy dokonaną przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23.04.2010r., zgodnie z którą wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 w/w ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004r. (II UK 313/09). Taka interpretacja wynika z faktu, że ustawodawca w art.184 w/w ustawy utrzymał sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym. Przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, tj. zobowiązania się przez Państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa do emerytury nie mogła wygasnąć na skutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art.184 ustawy, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Stąd ocena, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999r. określonego w art.184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004r.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd uznał, że w niniejszym postępowaniu F. R. wykazał, że pracował w szczególnych warunkach w (...)S. przez 10 lat i 8 dni oraz w Kablobetonie przez 2 miesiące. Łącznie z okresem uznanym przez ZUS w rozmiarze 4 lata, 11 miesięcy i 4 dni – odwołujący na dzień 01.01.1999r. wykazał pracę w szczególnych warunkach w ilości: **15 lat, 1 miesiąc i 26 dni**. Jest to praca wyszczególniona w wykazie A, dziale V poz.4 w/w rozporządzenia tj. prace zbrojarskie i betoniarz.

Jedynie na marginesie podnieść należy, że dokumenty znajdujące się w aktach osobowych dotyczących zatrudnienia w (...)S. oraz Kablobetonie dostarczały wszelkiej wiedzy na okoliczność charakteru pracy odwołującego w spornych okresach, dlatego Sąd uznał, że jest to materiał dowodowy wystarczający, aby się na nim oprzeć. Nadto Sąd nie prowadził postępowania dowodowego na okoliczność, czy także u innych pracodawców odwołujący świadczył pracę jako zbrojarz, gdyż nie miałyby to wpływu na treść rozstrzygnięcia.

Tym samym F. R. spełnił wszystkie przesłanki do uzyskania prawa do emerytury w oparciu o art.184 powoływanej na wstępie ustawy. Dnia 16.01.2012r. ukończył 60 lat, na dzień 01.01.1999r. zgromadził ponad 25 lat ogólnego stażu

pracy, nie jest członkiem OFE i wykazał 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Od dnia 01.01.2013r. ustawodawca nie wymaga, aby ubezpieczony, będący pracownikiem, rozwiązywał stosunek pracy, zatem okoliczność, że odwołujący nadal pozostaje w zatrudnieniu, nie ma wpływu na treść rozstrzygnięcia.

Sąd przyznał odwołującemu stosownie do treści art.129 ust.1 w/w ustawy - prawo do emerytury począwszy od dnia 01.01.2013r. tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym został złożony wniosek o emeryturę.

Z tych względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję na mocy **art.477¹⁴§2 k.p.c.**

Stosownie do treści art.118 ust.1 a w/w ustawy – Sąd, orzekając o prawie do emerytury, ma obowiązek stwierdzenia, czy organ rentowy ponosi lub nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji i przyznanie tego prawa na etapie postępowania administracyjnego. Sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie ZUS nie ponosi takiej odpowiedzialności. Ocena, czy sporne okresy należy zaliczyć odwołującemu do pracy w szczególnych warunkach wymagała przeprowadzenia szerszego postępowania dowodowego przed Sądem.

Wobec powyższego w tym zakresie Sąd orzekł na mocy **art.118 ust.1 a** w/w ustawy.